

MKB-FÖRFARANDET FÖR BERGSSPRÄNGNINGEN OCH KROSSNINGEN I ESBO VINKELKÄRR I Miljökonsekvensernas bedömningsprogram

Sammandrag

Projektet

I västra delen av Esbo i Vinkelkärr har man utarbetat ett detaljplaneförslag vid namn Vinkelkärr I för byggandet av ett nytt arbetsplatsområde. Byggnad i enlighet med planen kräver bergssprängning, krossning och avlägsnande av sprängsten från området.

Aktiviteter inom Vinkelkärr I detaljplaneområdet som i detta projekt bedöms inom ramen för miljökonsekvensbedömningsförfarandet (MKB-förfarande) är sprängning av stenmaterial, krossning av sprängsten och transport av stenmaterial. Planläggningsområdets totala areal, som även är det samma som MKB-förfarandets projektområde, är ca 68 ha och av denna areal sprängs berg på ett ca 39 ha stort område. Sprängningsmängderna kommer totalt att vara ca 2,3 milj. fasta m³ (teoretiska byggtekniska kubikmeter). Övriga konsekvenser av förverkligandet av detaljplanen bedöms i samband med detaljplanläggningen.

Preliminär schaktningsplan för jordmaterial

I MKB-programmet framförs en preliminär schaktningsplan för projektområdet. Den preliminära schaktningsplanen utarbetades i programfasen eftersom man på basen av den kan bedöma konsekvenser för bergsprängningen och definiera konsekvensbedömningarna som görs i beskrivningsfasen. Schaktningsplanen kommer ännu att specificeras under MKB-förfarandet och även efter det.

Miljökonsekvensernas bedömningsförfarande och deltagande

Projektets miljökonsekvensbedömning, d.v.s. MKB, grundar sig på lagen (468/1994) och förordningen (713/2006) om miljökonsekvensernas bedömningsförfarande. Förfarandet påbörjas med utarbetandet av bedömningsprogrammet (MKB-program). MKB-prog-

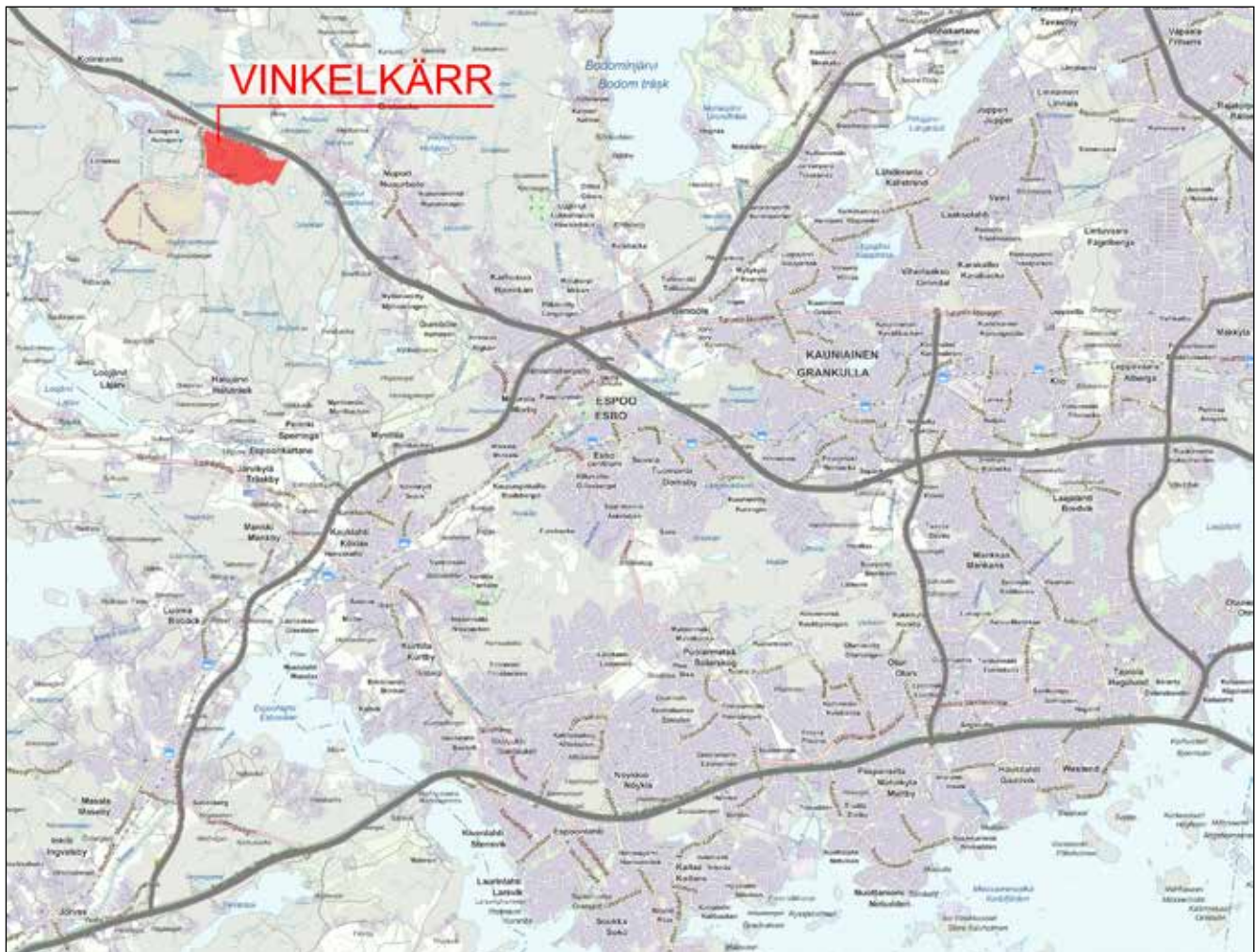

Bild 1. Placeringen av projektområdet för Vinkelkärr I MKB-förfarandet på Esbo guidekarta

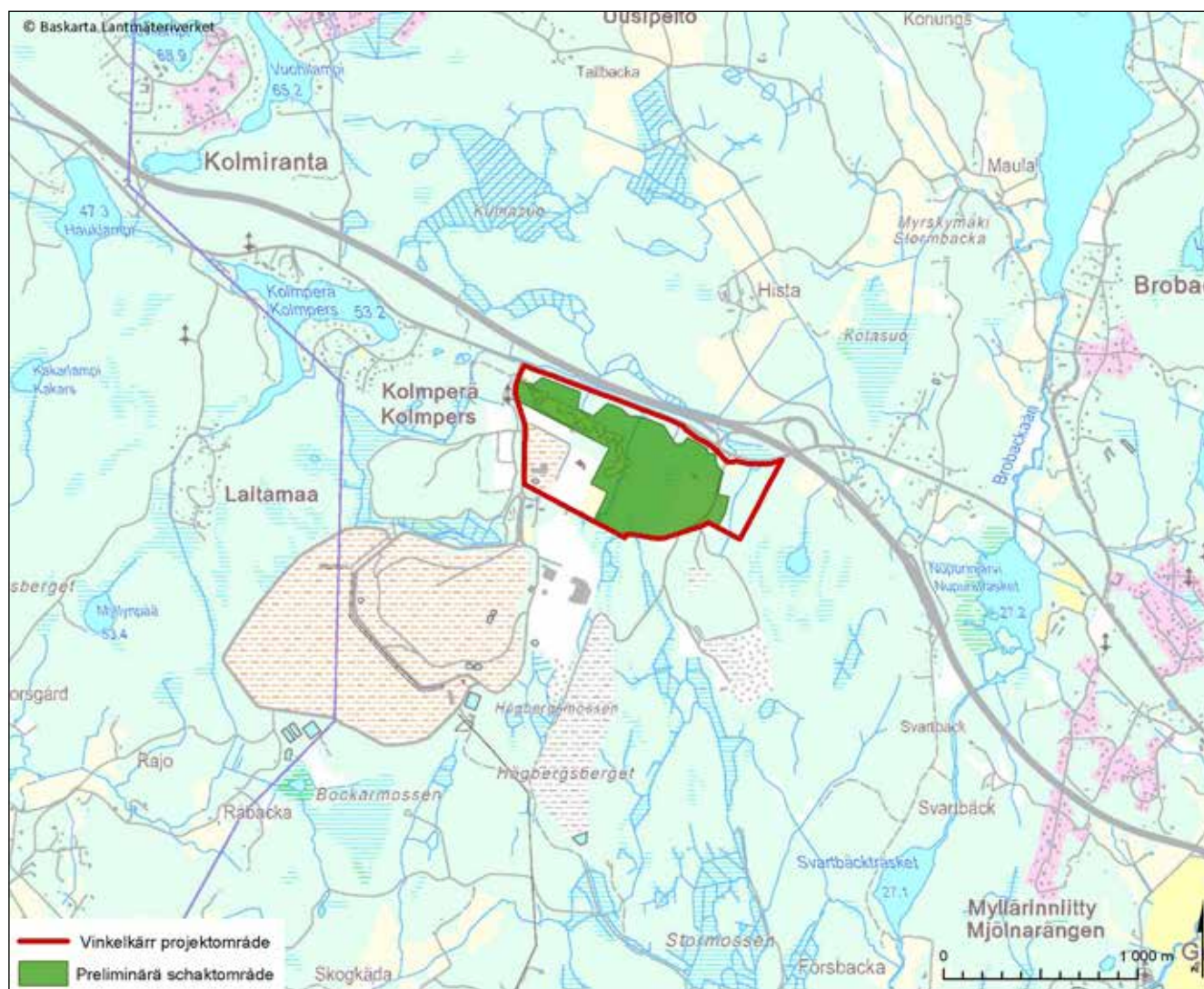

Bild 2. Placeringen av Vinkelkärr i MKB-förfarandets projektområde och det preliminära schaktområdet på Lantmäteriverkets grundkarta.

rammet är en plan om vilka konsekvenser som bedöms och hur bedömningarna utförs. I den andra fasen bedöms projektets miljökonsekvenser och resultaten sammanfattas i miljökonsekvensernas bedömningsbeskrivning (MKB-beskrivning).

Efter färdigställandet av MKB-programmet lägger kontaktmyndigheten programmet till allmänt påseende i 60 dagar. På basen av bedömningsprogrammet, och responsen av det, ger kontaktmyndigheten ett eget utlåtande av programmet. Utarbetandet av MKB-beskrivningen påbörjas omedelbart efter MKB-programfasen. Bedömningsförfarandet avslutas i och med kontaktmyndighetens utlåtande av MKB-beskrivningen på hösten 2015.

Medborgarna har möjlighet att komma med åsikter om MKB-programmet och -beskrivningen till kontaktmyndigheten då rapporterna ligger på påseende. Om

MKB-förfarandets framskridande informeras i tidningar och på internet. Under MKB-förfarandet ordnas två för informationstillfällen för allmänheten. Dessutom ordnades en workshop för intressenter den 3.9.2014.

Myndigheten informerar om MKB-förfarandets framskridande nätsida på adressen: www.ymparisto.fi/kulmakorpiYVA och www.miljo.fi/vinkelkarrMKB

Esbo stad ansvarar för projektet och dess MKB-förfarande. Projektets kontaktmyndighet är Nylands NTM-central. Konsekvensbedömningen görs som ett konsultarbete av Ramboll Finland Oy.

Alternativ som granskas

På basen av MKB-lagen och -förordningen presenteras olika förverkligningsalternativ för projektet och alternativens konsekvenser bör bedömas i MKB-förfaran-

det. Som ett alternativ i bedömningen bör det även finnas "alternativet att avstå från projektet, såvida ett sådant alternativ inte av särskilda skäl är obehövligt" (MKB-förordningen 9§ punkt 2). Detta så kallade noll-alternativ fungerar som jämförelsenivå för de övriga alternativen.

Eftersom projektets mest betydelsefulla skadliga konsekvenser uppstår av bergssprängningen samt krossningen och eftersom förverkligandet av detaljplanen bestämmer sprängningens mängd, granskas i detta MKB-förfarande endast två alternativ: projektet förverkligas inte (alternativ 0) och projektet förverkligas i enlighet med detaljplanförslaget (alternativ 1) samt som underalternativ 1A.

- **alternativ 0:** projektet förverkligas inte: berg sprängs inte, detaljplanen förverkligas inte
- **alternativ 1:** berg sprängs ca 39 ha, sprängstensmängden ca 2,3 milj. m³tr (ca 6,2 milj. ton), sprängningen fortgår i under 6 år (3-6 år)
- **alternativ 1A:** berg sprängs ca 39 ha, sprängstensmängden ca 2,3 milj. m³tr (ca 6,2 milj. ton), sprängningen fortgår i över 6 år (6-10 år).

Planeringssituation och projektområdets nu-läge

Vinkelkärr I:s detaljplansförslag fanns till påseende 11.8.–9.9.2014 och målsättningen är att Vinkelkärr I detaljplanen skulle vara fastställd år 2016. Förbyggnandet i Vinkelkärr kunde då påbörjas 2016 och området skulle färdigställas eventuellt 2018–2019, då området byggs i den takt som tomternas efterfrågan ligger på.

Projektområdet är till största delen i Esbo stads ägo. Av Vinkelkärr I -detaljplansområdet är en del företagsområden med kontors- och lagerbyggnader i privat ägo. En del av de planerade gatorna är byggda. På området finns HRM:s depå och bl.a. en privat betongstation.

Konsekvensbedömning

Bedömningens utgångspunkt är att projektets mest betydelsefulla konsekvenser är buller- och dammutsläpp som uppstår av sprängningen och krossningen samt trafiken. Projektets dammutsläpp sträcker sig som mest ca 500 m från schaktningsområdet. Konsekvenser som sträcker längre och som varar längre bedöms preliminärt uppkomma 1,5 km från schaktningsområdets gränser.

Konsekvenser för samhällsstrukturen och markanvändningen

Markanvändningen i projektområdets närmiljö präglas av Käringmossens avfallshantering och av tekniska specialverksamheter. Planeringsområdet är i sin helhet en del av Vinkelkärr I detaljplansområdet. I detaljplanförslaget har planeringsområdet markerats till industri- och lagerområde, med undantag av ett grönområde som finns inom områdets nordvästliga-, nordliga- och östliga delar.

Projektets konsekvenser för områdes- och samhällsstrukturen granskas så att man bedömer schaktningsverksamhetens tillämplighet för den nuvarande och kommande samhällsstrukturen, trafikförbindelserna samt för sådana kommande byggområden som man känner till. I bedömningen granskas även hur de olika utsatta målen för planeringsområdet kan tas i beaktande.

Levnadsförhållanden, trivsel och rekreationsanvändning

De närmaste bostadsområdena ligger på ca 500 m avstånd från schaktningsområdet. Bosättningen domineras av egnahemshus. I närheten av projektområdet finns inga känsliga objekt, så som daghem eller skolor. På området finns en motocrossbana. På själva projektområdet finns ingen rekreationsanvändning.

I MKB-förfarandet är projektets konsekvensobjekt i första hand invånare och användargrupper i närheten av planeringsområdet. Centrala sociala konsekvenser som granskas vid projekt- och konsekvensområdet är trivseln och säkerheten vid bostads- och livsmiljöerna, rekreationsanvändning och hobbyutövningsmöjligheterna samt människors farhågor, rädslor och önskemål samt framtida planer.

Under MKB-programmet ordnades en workshop den 3.9.2014 för projektområdets privata markägare, invånarna i närområdet och för övriga intressentgrupper. Synpunkter och information som erhöles i workshopen används som stöd i MKB-beskrivningsfasen.

Konsekvenser för trafiken

Projektområdet i Vinkelkärr ligger i västra Esbo söder om Åboleden (riksväg 1) alldeles intill Nupurbölevägen (landsväg 110). Största delen av projektområdets trafik är tunga fordon som kör via Käringmossvägen. Längs med vägen finns inga lätta trafikleder.

I MKB-förfarandet bedöms projektets sprängsten-transporters konsekvenser för trafiksmidigheten och -säkerheten. En bedömning av utsläppen och vibrationerna orsakade av trafiken anses inte nödvändig, eftersom förändringarna i områdets trafikmängder är relativt små. Mängden transporter beräknas på basen av schaktningsplanens kubikmängd.

Bullerkonsekvenser

Projektområdets största bullerkälla nu är vägtrafiken. I MKB-förfarandet bedöms hur projektområdets bergsprängning och krossning påverkar den nuvarande bullersituationen. Bullerkonsekvenserna utreds genom att kalkylmässigt modellera allt buller som uppstår av verksamheten, så som borring av sprängningshål, krossningsanläggning, grävmaskiner, lastningsmaskiner samt transport av sprängsten längs med byggplatsvägar. Bullermodelleringen görs i situationer som definierats i schaktningsplanen och bullret modelleras för flera schaktningsfaser.

I bullerövervakningen beaktas även sprängningsbullrets sammansatta konsekvens med trafikbullret. Den sammansatta konsekvensen med övriga aktörer vid Kärringmossen och Vinkelkärr behöver inte beaktas, eftersom dessa bullerkällor finns på långt avstånd från de planerade sprängningarna projektområdet och bullernivåerna från dessa är vid Vinkelkärr i detaljplansområdet mycket låga.

Vibrationskonsekvenser

Vibrationskonsekvenser uppstår då man spränger berg, samt till mindre del av maskinerna som används vid krossningen och av transporttrafiken. Vid nuläget kan det finnas vibrationer från Åboledens och Nupurbölevägens trafik. Öster om Vinkelkärr I kan det även finnas vibrationer som härstammar från Takapelto schaktnings- och markdeponiområde.

Vibrationskonsekvenserna som uppstår till följd av stenmaterialtransporterna i trafiken bedöms genom tabellkalkylering. På basen av beräkningarna och jordmånsgranskningarna fastställs känsliga områden för vibrationer. I konsekvensbedömningen för vibrationerna beaktas speciellt de byggnader som ligger närmast projektområdet.

Konsekvenser för luftkvaliteten och klimatförändringen

Vid projektområdet har man inte följt med luftkvaliteten med hjälp av mätningar. På 50-1500 m avstånd från projektområdet finns två mätpunkter där man har övervakat Kärringmossens avfallshanteringsstations konsekvenser för luftkvaliteten. Under uppföljningen har luftkvaliteten mestadels motsvarat den allmänna luftkvaliteten inom huvudstadsregionen.

Damm- och övriga utsläppkonsekvenser bedöms på dags- och årsbasis med utgångspunkten av sprängnings- och krossningsverksamheten är som mest omfattande. Mängden dammutsläpp bedöms kalkylmässigt. I konsekvensbedömningen beaktas rikt- och gränsvärdena för luftkvaliteten samt eventuella hälsokonsekvenser för invånarna nära projektområdet.

Projektets konsekvenser för klimatet bedöms genom att med hjälp av emissionsfaktor beräkna krossningsanläggningens, arbetsmaskinernas och transportfordonens koldioxidutsläpp (CO₂-utsläpp) som uppstått från förbrukningen av motorbränsle.

Konsekvenser för jordmånen och berggrunden

Jordmånen vid projektområdet är till största del berg och morän. Ovanpå moränen finns på sina håll silt eller lera. Kvaliteten av berget har inte utretts. Vid projektområdets östra del finns kalt berg och tunna friktionsjordsskikt. Det kala bergets nivå ligger på ca + 65,0 och stiger som högst till nivån 70,0. I projektområdets berggrund finns några mindre sprickzoner och vid projektområdets nordvästliga hörn vid bränslestationen kan det finnas förorenad mark.

I bedömningen fastställs bergartens vattenledningsförmåga, sprickzonerna och på basen av dessa bedöms riskerna för spridningen av skadliga ämnen i närmiljöns jordmån i samband med olycksituationer. I bedömningsbeskrivningen presenteras eventuella förorenade jordområden och eventuella åtgärder som krävs samt konsekvenserna för schaktningsverksamheten.

Konsekvenser för grundvattnet

Projektområdet är rätt så slätt och ligger inte på ett grundvattenområde. De närmaste grundvattenområdena ligger på ca 1,5-2 km avstånd. Det finns inge direkt strömningsförbindelse från projektområdet till dessa grundvattenområden. Under MKB-förfarandet

kommer grundvattenkvaliteten att övervakas från nya grundvattenrör som kommer att installeras på projektområdet. På projektområdet finns inga privata brunnar eller grundvattentäkter.

Vid bedömningen av grundvattenkonsekvenserna används som utgångsinformation planerade schaktningsnivåer, schaktningsens olika faser samt befintliga grundvatten-, jordmån- och berggrundsdata. Data från projektområdet och närmiljön kompletteras med en geologisk fältundersökning. På basen av det insamlade datat bedöms schaktningsverksamhetens konsekvenser för grundvattnets nivåer, strömningsriktningar och kvalitet. Dessutom granskas verksamheternas eventuella konsekvenser för privata brunnar.

Konsekvenser för ytvatten

Projektområdet finns i mittdelen av Mankåns avrinningsområde, vid områdets inre vattendelare. Största delen av projektområdets ytvatten rinner via Nupurträsket till Gumböleån. Den skyddade Kakarlampi, som finns på östra sidan av projektområdet, är det närmaste vattenområdet.

I bedömningen undersöks projektets konsekvenser för ytvatten samt den belastning som uppstår för dessa, både angående vattenmängderna och vattenkvaliteten. I konsekvensbedömningen beaktas recipientens särdrag och karaktär, så som hydrologi och morfologi, vattenkvalitet, population och vattendragets användning. Vid Vinkelkärr I detaljplaneområdet kommer man att utarbeta en hanteringsplan för dagvatten. I bedömningen granskas hanteringsplanens omfattning och tillräcklighet.

Konsekvenser för naturens mångfald och skyddsområden

I de områden på projektområde som inte är bebyggda finns det tallmo. Skogens grundvegetation har skadats illa och speciellt torra bergsområden är på sina håll totalt kalslitna. På projektområdet finns inga naturskyddsområden. Det närmaste skyddsområdet är det privata Kakarlampi skyddsområde som ligger på cirka 200 m avstånd från schaktningsområdet. Vid Vinkelkärr detaljplaneområdet har man inte påträffat några betydande naturvärden.

I MKB:n bedömer man generellt förändringar i områdets arter och områdets tillämplighet som livsmiljö för olika arter. Vid bedömningen av konsekvenser för or-

ganismer, bedömer man även konsekvenserna av schaktningsverksamheten för djurens vandringsrut-ter och ekologiska nätverk till följd av försvinnandet av områden som är i naturtillstånd eller naturenenliga. Vid bedömningen av konsekvenserna för naturskyddsområdet beaktas de förändringar som schaktningsverksamheten orsakar för miljön och konsekvenserna som eventuellt sträcker sig till skyddsområdet.

Konsekvenser för landskapet och kulturmiljön

Projektområdets landskaps- och stadsbild är inte speciellt känslig för ändringar, eftersom den ursprungliga landskapsbilden på många ställen har förändrats. Vid projektområdet eller i konsekvensområdet finns det inga riks- eller landskapsmässigt värdefulla landskapsområden, bebyggda kulturmiljöer av betydande riksintresse eller skyddade byggnader. Närmaste fornminnen är historiska boplatser av vilka västra Nupurböle och Nikula 3 ligger på ca 1,2 km avstånd från projektområdets gräns.

Projektets konsekvenser för miljön och kulturmiljön kommer att bedömas genom att jämföra områdets nu-läge i förhållande till den planerade bergssprängningen. Vid landskapsbedömningen bedöms både sådana konsekvenser som sker under schaktningsverksamheten och efter den för när- och fjärrlandskapet. Som metod används landskaps- och synlighetsanalyser.

Samverkan med andra projekt

Under MKB-förfarandet utreds övriga igångvarande och kända projekt som finns på området. Bedömningen av de sammansatta konsekvenserna baserar sig på befintliga uppgifter och på resultat som erhållits i konsekvensbedömningen. Projektet har en central samverkan med områdets detaljplanläggning men i övrigt anknyter projektet inte till några andra projekt.

Osäkerhetsfaktorer

Det finns alltid osäkerhetsfaktorer vid miljökonsekvensbedömningar eftersom man inte vid alla bedömningar känner till tillräckligt noggrant alla faktorer. Alla konsekvenser är inte mätbara eller entydiga, vilket ökar osäkerheten i bedömningen. I MKB-beskrivningen redogörs för de osäkerheter som anknyter till bedömningen.

Hindrande och lindrande av konsekvenser

Under miljökonsekvensbedömningen identifieras och föreslås aktiviteter för hindrande eller lindrande av skadliga konsekvenser. Konsekvenser kan ofta undvikas genom att utveckla alternativa metoder. Om skadliga konsekvenser ändå inte kan undvikas kan man planera olika åtgärder med vilka de skadliga konsekvenserna kan lindras. Eventuella åtgärder presenteras i MKB-beskrivningen.

Övervakningen av konsekvenser

Under bedömningsarbetet utreds sådana objekt för vilka det kan uppstå betydande skadliga konsekvenser eller för vilkas konsekvensbedömning det förekommer osäkerheter. Dessa objekt förutsätter uppföljning av konsekvenserna och organisering av övervakning. Uppföljning kan behövas för konsekvenser som är långvariga eller upprepas eller för konsekvenser som man i bedömningen inte lyckats fastställa noggrant. Med hjälp av övervakningsprogrammet strävar man efter att minimera konsekvensbedömningens osäkerhetsfaktorer. Ett förslag till övervakningsprogram presenteras i MKB-beskrivningen. Om den slutgiltiga övervakningen kommer man överens om först i tillståndsförfarandet.